

УДК (UDC) 327 (439 : 470+339.11) «20...»
DOI: 10.26693/ahpsxxi2025.10.099

ECONOMIC ASPECTS OF RELATIONS BETWEEN HUNGARY AND THE EU

Iryna Habro,

e-mail: irngabro@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8215-7615>

*Petro Mohyla Black Sea National University,
Ukraine, 54003, Mykolaiv, 68 Desantnykiiv 10*

Anastasiia Khmel,

e-mail: hmelnastia@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4881-7859>

*Petro Mohyla Black Sea National University,
Ukraine, 54003, Mykolaiv, 68 Desantnykiiv 10*

Abstract

In the article, the authors focus on highlighting the economic cooperation between Hungary and the European Union, which has a wave-like nature. Hungary's twenty-one years in the European Union can be divided into two distinct periods. The first six to seven years, the membership learning phase, were characterized by compliance with EU requirements, the alignment of Hungarian state political institutions with the EU, and steady integration into European markets.

During this period, the socialist-liberal government adopted a pro-European stance and did not question the EU's competence in state policy. The global financial crisis of 2008 hit Hungary particularly hard, leading to a sharp increase in the state budget deficit and a reduction in foreign lending. Without EU membership and the stand-by arrangement with the EU and the IMF, the crisis would have been deeper and the economic recovery would have taken longer.

However, EU membership has increased the Hungarian economy's dependence on three main external sources of financing: foreign capital, EU funds, and migrant remittances, which account for up to 10% of GDP annually. Despite the significant amount of financial support (€56 billion since 2004), its impact on economic modernization, reducing regional disparities and private sector development has been limited.

Although the EU acted as a safety net for Hungary during the global financial crisis, this was a turning point in Hungary's relations with the EU. In 2010, Viktor Orbán and his right-wing Fidesz party won a landslide victory in national elections. Orbán's government developed Eurosceptic rhetoric, questioned the EU's mandate in several policy areas and began to openly criticize the European Union. Hungary has increasingly clashed with the EU, in particular over its violations of the rule of law and the adoption of a law on the 'protection of sovereignty', which puts EU funding at risk. The confrontational policy of the Orbán government risks losing further funding, which could negatively affect the country's socio-economic development in the medium term.

Hungary remains an important player in the European economy, especially in the manufacturing sector. However, the gradual loss of competitive advantages in the market requires in-depth analysis for the formulation of effective economic policies.

Keywords: European Union (EU), Hungary, economic cooperation, financial support, financial stability, EU cohesion policy

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВІДНОСИН УГОРЩИНИ ТА ЄС

Ірина Габро,

e-mail: irngabro@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8215-7615>

Чорноморський національний університет імені Петра Могили,

Україна, 54003, Миколаїв, 68 Десантників, 10

Анастасія Хмель,

e-mail: hmelnastia@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4881-7859>

Чорноморський національний університет імені Петра Могили,

Україна, 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10

Анотація

У статті автори роблять акцент на висвітленні економічного співробітництва Угорщини та Європейського Союзу, які мають хвилеподібний характер. Двадцять один рік перебування Угорщини в Європейському Союзі можна розділити на два окремі періоди. Перші шість-сім років – фаза навчання членству, характеризувалися дотриманням вимог ЄС, узгодженням угорських державних політичних інституцій з ЄС та постійною інтеграцією в європейські ринки.

Протягом цього періоду соціалістично-ліберальний уряд зайняв проєвропейську позицію та не ставив під сумнів компетентність ЄС у державній політиці. Глобальна фінансова криза 2008 року особливо сильно вдарила по Угорщині, призвівши до різкого зростання дефіциту державного бюджету та скорочення іноземного кредитування. Без членства в ЄС та угоди про резервний режим, укладеної з ЄС та МВФ, криза була б глибшою, а економічне відновлення тривало б довше.

Втім, членство в ЄС посилює залежність угорської економіки від трьох основних зовнішніх джерел фінансування – іноземного капіталу, фондів ЄС і грошових переказів мігрантів, що становлять до 10% ВВП щорічно. Незважаючи на значний обсяг фінансової підтримки (56 млрд євро з 2004 року), її вплив на модернізацію економіки, зменшення регіональних диспропорцій і розвиток приватного сектору був обмеженим.

Хоча ЄС виступав для Угорщини поясом безпеки під час світової фінансової кризи, це стало поворотним моментом у відносинах Угорщини з ЄС. У 2010 році Віктор Орбан та його права партія «Фідес» здобули переконливу перемогу на національних виборах. Уряд Орбана розвинув євроскептичну риторику, поставив під сумнів мандат ЄС у кількох політичних сферах та почав відкрито критикувати Європейський Союз. Угорщина дедалі більше конфліктує з Євросоюзом, зокрема через порушення принципів верховенства права та прийняття закону про «захист суверенітету», що ставить під загрозу фінансування з боку ЄС. Конфронтаційна політика уряду Орбана створює ризики втрати подальшого фінансування, що може негативно вплинути на соціально-економічний розвиток країни в середньостроковій перспективі.

Угорщина залишається важливим учасником європейської економіки, особливо у виробничому секторі. Однак поступова втрата конкурентних переваг на ринку потребує глибокого аналізу для формування ефективної економічної політики.

Ключові слова: Європейський Союз (ЄС), Угорщина, економічна співпраця, фінансова підтримка, фінансова стабільність, політика згуртованості ЄС

Постановка проблеми. Угорщина значною мірою залежить від фінансової підтримки ЄС, що впливає на її макроекономічні показники, інвестиційний клімат та рівень життя населення. Напружені відносини між урядом Віктора Орбана та керівництвом ЄС загрожують стабільному надходженню європейських коштів до Угорщини. Економічно Угорщина глибоко інтегрована в європейські ринки. Майже 80% загального експорту країни припадає на Європейський Союз, тоді як на ЄС припадає майже 70% загального внутрішнього імпорту. Угорщина залишається важливим учасником європейської економіки, особливо у виробничому секторі. Однак поступова втрата конкурентних переваг на ринку потребує глибокого аналізу для формування ефективної економічної політики. Саме тому вивчення економічної співпраці між Європейським Союзом та Угорщиною є надзвичайно актуальним з огляду на проблеми цієї співпраці на сучасному етапі.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Питання економічної співпраці Угорщини та ЄС – від макроекономічної стабільності до політичних викликів та правових обмежень – розкриває у своїх роботах низка науковців, які охоплюють різні аспекти. Зокрема, у роботі Дж. Лої та М. Саболя детально висвітлено механізми фінансової підтримки Угорщини з боку ЄС та МВФ. Дослідники підкреслюють залежність угорської економіки від зовнішніх фінансових потоків та виклики, пов'язані із забезпеченням макроекономічної стабільності (Loi & Sabol, 2025). Наростаючим суперечностям між Угорщиною та ЄС, які безпосередньо впливають на доступ країни до європейських фондів, приділено увагу у наукових напрацюваннях А. Біро-Надя, Дж. Медве-Белінта (Bíró-Nagy & Medve-Bálint, 2024) та Ж. Девенпорта (Davenport, 2024).

Зокрема, науковці А. Біро-Надь та Дж. Медве-Белінт, які досить жорстко критикують у своїй статті уряд В. Орбана, відзначають, що конфліктні відносини Угорщини з ЄС, ймовірно, триватимуть щонайменше до загальних виборів в Угорщині у 2026 році. Ці конфліктні відносини кореняться в занепаді демократії в країні та відображають ширші політичні та економічні розбіжності всередині ЄС, які ставлять під сумнів легітимність та здатність ЄС до внутрішньої інтеграції. Втім, дослідники наголошують, що через глибоку вбудованість та залежність Угорщини від європейського ринку і зовнішнього фінансування з ЄС, ця країна навряд покине лави ЄС. У свою чергу К. Займі (Zajmi, 2025) та Н. Вінокур (Vinocur, 2025) акцентують увагу на проблемах верховенства права, які спричинили замороження фінансової допомоги, створюючи загрози для економічної стійкості Угорщини.

Варто відзначити, що європейські автори досить багато уваги приділяють як відносинам Угорщини із ЄС, так й економічним аспектам цієї взаємодії. Українські ж науковці, практично не розглядають цей аспект, аналізуючи в основному, безпекові сторони взаємодії ЄС та Угорщини.

Метою дослідження є аналіз впливу членства Угорщини в Європейському Союзі на її економічний розвиток, зокрема через механізми зовнішнього фінансування, політику згуртування та участь у фінансових стабілізаційних програмах ЄС.

Методи та прийоми дослідження. Дослідження впливу членства Угорщини в Європейському Союзі на її економічний розвиток здійснено за допомогою низки наукових методів. Так, методи аналізу, синтезу та інституційного аналізу дали змогу розглянути функціонування різних фінансових механізмів ЄС (EFSM, EFSF, ESM, EMF), їхні правові основи, роль у стабілізації економік та умови надання допомоги. Історичний метод допоміг дослідити еволюцію зовнішнього фінансування Угорщини з моменту вступу до ЄС у 2004 році до 2025 року, включаючи ключові події – фінансову кризу 2008 року, міграційні тенденції, реформування стабілізаційних механізмів ЄС. За допомогою контент-аналізу вивчаються меморандуми про взаєморозуміння, законодавчі акти ЄС, заяви представників європейських інституцій, що дозволяє зрозуміти політичні та юридичні основи надання допомоги та оцінити реакцію ЄС на дії Угорщини.

Виклад основного матеріалу. Членство в ЄС зміцнило залежну модель ринкової економіки Угорщини, яка зараз базується на трьох стовпах зовнішнього фінансування. На початку періоду домінуючим джерелом був іноземний капітал, потім фонди ЄС, а з 2010-х років важливим джерелом також стали грошові перекази від угорців, які працюють у Західній Європі. Разом ці три джерела зовнішнього фінансування становлять в середньому 10% ВВП на рік.

Треба сказати, що фонди ЄС є важливим джерелом фінансування програм в межах багатьох держав-членів ЄС. Європейські механізми фінансової допомоги покликані зберегти фінансову стабільність ЄС та Єврозони, оскільки фінансові труднощі в одній державі-члені можуть суттєво вплинути на макрофінансову стабільність в інших державах-членах. Фінансова допомога пов'язана з макроекономічною обумовленістю (це позика, а не фіскальний трансферт) задля забезпечення впровадження державами-членами, які отримують таку допомогу, необхідних фіскальних, економічних, структурних і наглядових реформ. Реформи узгоджуються та викладаються в спеціальних документах (меморандумах про взаєморозуміння), опублікованих на веб-сайті Комісії та, за потреби, на веб-сайті Європейського механізму стабільності.

Держави-члени ЄС у травні 2010 р. створили тимчасовий стабілізаційний механізм для збереження своєї фінансової стабільності в контексті кризи суверенного боргу. Він складається з таких двох кредитних програм: Європейський механізм фінансової стабілізації (EFSM) та Європейський фонд фінансової стабільності (EFSF).

Згідно з Європейським механізмом фінансової стабілізації (EFSM) Комісії дозволено позичати до 60 мільярдів євро на фінансових ринках від імені ЄС під неявну гарантію бюджету ЄС. EFSM може надавати допомогу всім державам-членам. Цей механізм було активовано для Ірландії, Португалії та Греції (як перехідне фінансування).

Європейський механізм стабільності (ЄМС) було створено у жовтні 2012 р., і очікується, що держави-члени Єврозони звертатимуться до нього, якщо їм знадобиться фінансова допомога. Однак ЄМС залишається чинним саме для вирішення виняткових ситуацій, коли практичні, процедурні або фінансові причини вимагають його використання, як правило, до або разом із фінансовою допомогою ЄМС (Loi, Sabol, 2025).

Європейський фонд фінансової стабільності (EFSF) було створено у червні 2010 р. державами-членами Єврозони як тимчасовий механізм вирішення криз, який має загальну ефективну кредитну спроможність у розмірі 440 млрд. євро. Кредити фінансуються за рахунок облігацій EFSF та інших боргових інструментів на ринках капіталу та гарантуються акціонерами (17 державами-членами, які входили до Єврозони на момент створення EFSF).

У жовтні 2012 р. було створено постійний механізм підтримки у формі Європейського стабілізаційного механізму (ESM), який був заснований міжурядовою угодою (тобто поза межами правової бази ЄС).

ESM наразі є єдиним і постійним інструментом надання фінансової допомоги державам-членам Єврозони. Він має ефективну кредитну спроможність у розмірі 500 мільярдів євро. Кредити фінансуються за рахунок запозичень ESM на фінансових ринках і гарантуються акціонерами (20 державами-членами Єврозони). Європейський стабілізаційний механізм (ESM) надав фінансову допомогу Іспанії, Кіпру та Греції. Комісія та ESM встановили детальні процедури своїх робочих відносин щодо надання фінансової допомоги державам-членам Єврозони.

6 грудня 2017 р. Комісія ЄС представила пропозицію щодо поглиблення Європейського економічного та валютного союзу (EMU), яка включала перетворення ЄМС на Європейський валютний фонд (EMF), який був би унікальною юридичною особою, закріпленою в правовому полі ЄС, водночас по суті зберігаючи фінансові та інституційні структури ESM. Крім того, EMF забезпечував би спільний механізм

підтримки для Єдиного фонду реструктуризації в рамках Банківського союзу. У березні 2019 р. Парламент ухвалив резолюцію щодо пропозиції Комісії. У травні 2013 р. набрав чинності «Пакет двох законодавчих актів», який складається з двох регламентів ЄС № 472/2013 та № 473/2013), що застосовуються до держав-членів, валюта яких євро. Це стало складовою міцнішої економічної та управлінської системи в рамках EMU (Regulation (EU) № 472/2013, 2013; Regulation (EU) № 473/2013, 2013).

У листопаді 2020 року держави-члени Єврозони досягли угоди щодо реформи Договору про Європейський механізм стабілізації (ESM) з метою посилення його інструментарію та мандата. Ключові запропоновані зміни включають: створення спільного механізму підтримки для Єдиного фонду врегулювання проблем банків, створеного ЄС для врегулювання проблем банків та фінансованого за рахунок внесків банківського сектору, як механізму безпеки для врегулювання проблем банків; посилення ролі у визначенні та моніторингу програм фінансової допомоги; та додаткові інструменти для сприяння сталому розвитку боргу (Loi, Sabol, 2025).

Таким чином, надання фінансової допомоги пов'язане з макроекономічною обумовленістю – комплексом заходів, спрямованих на усунення джерел нестабільності. Це гарантує, що держави-члени, які отримують таку допомогу, здійснюють необхідні фінансові, економічні, структурні та наглядові реформи.

З 2004 р. ЄС виділив Угорщині близько 56 млрд. євро через політику згуртованості ЄС, що в середньому становить 3,5% ВВП країни на рік. Більшість цих коштів були спрямовані державним підприємствам, які переважно інвестували в інфраструктуру. Хоча кошти ЄС значною мірою сприяли модернізації та розширенню фізичної інфраструктури країни, приватний сектор, який отримує кошти від ЄС, не зміг покращити свій виробничий профіль.

Аналогічно, рівень внутрішніх територіальних диспропорцій загалом відповідає рівню двадцятирічної давності. Враховуючи значну кількість ресурсів політики згуртування ЄС, спрямованих на зменшення диспропорцій у розвитку, цей результат не можна вважати видатним досягненням. Загалом, ефективність фінансової підтримки ЄС залишається досить низькою, оскільки кошти не досягли заявлених цілей.

У першій половині жовтня 2008 р. угорська влада звернулася до ЄС, МВФ і Світового банку за фінансовою допомогою, оскільки країна переживала серйозні ринкові потрясіння та труднощі з рефінансуванням державного та зовнішнього боргу. Так, між МВФ, співробітниками Європейської Комісії та угорською владою було домовлено про те, що Угорщина отримає загальну суму багатосторонньої фінансової допомоги у розмірі 20 млрд. євро. Внески були такими:

- 6,5 млрд. євро від Європейського Співтовариства в рамках механізму допомоги платіжному балансу, схваленого Радою 4 листопада 2008 р.;
- 10,5 млрд. СПЗ (близько 12,5 млрд. євро) від МВФ у рамках угоди про резервний кредит МВФ, затвердженої 6 листопада 2008 р.;
- 1 мільярд євро від Світового банку.

Замість спочатку запланованих 6,5 млрд. євро фінансової допомоги ЄС було виділено загалом 5,5 млрд. євро: 2 млрд. євро було виділено у грудні 2008 р. після укладення меморандуму про взаєморозуміння; 2 млрд. євро виділено у березні 2009 р. та 1,5 млрд. євро – у липні 2009 р. Загалом Угорщина отримала 14,2 млрд. євро допомоги для платіжного балансу, що складається з 8,7 млрд. євро від МВФ і 5,5 млрд. євро від Європейського Союзу. Від Світового банку фінансової допомоги не було отримано (Financial assistance..., 2025).

У 2010-х роках відбувся поворот у міграційній структурі угорської робочої сили. Хоча в перші роки після вступу угорці не були особливо мобільними, порівняно з іншими східними державами-членами, з 2011 р. спостерігається значне зростання зовнішньої трудової міграції.

21 листопада 2011 р. Угорщина звернулася з проханням про другу

(превентивну) фінансову допомогу до ЄС і МВФ через погіршення умов фінансування. Рада ECOFIN 30 листопада 2011 р. погодилася на запит. Проблеми з повагою до незалежних інституцій (зокрема, центрального банку) затримали початок переговорів. Зрештою, упродовж з 17 по 25 липня 2012 р. відбулися переговори, які обмежилися одним офіційним раундом, бо Угорщина змогла фінансувати себе через міжнародний ринок і не просила додаткової допомоги. Наприклад, у 2013 р. вона залучила 3,25 млрд. доларів США та змогла достроково погасити всі виплати МВФ за програмою stand-by 2008-2010 рр. (фондовий еквівалент програми платіжного балансу ЄС).

Фінансові негаразди Угорщини частково пов'язані з економічними труднощами, спричиненими світовою фінансовою кризою 2008 р. Хоча частка людей, які живуть у тяжких матеріальних нестачах, зменшилася після 2015 р., рівень життя угорських домогосподарств є одним з найнижчих у ЄС. Можливості для соціальної мобільності також не суттєво покращилися, незважаючи на несприятливу стартову позицію на момент вступу Угорщини до ЄС. Це відображає політичні пріоритети та діяльність угорського уряду (Bíró-Nagy & Medve-Bálint, 2024).

Скориставшись правилами ЄС щодо державної допомоги, уряд В. Орбана збільшив державну допомогу іноземним компаніям у виробничому секторі, посилюючи функціональну спеціалізацію Угорщини на складному виробництві з низькою доданою вартістю. Однак країна поступово втрачає свою конкурентну перевагу, засновану на дешевій кваліфікованій робочій силі, що вказує на межі залежного розвитку, ризик пастки середнього доходу та значне уповільнення процесу економічного наздоганяння.

Загалом, угорські уряди не змогли модернізувати економіку протягом останніх двадцяти років. Як наслідок, не відбулося суттєвого зсуву в бік видів діяльності з вищою доданою вартістю. Замість того, щоб рухатися до центру, угорська економіка залишилася на європейській напівпериферії.

З моменту переобрання у 2022 р., Віктор Орбан дедалі більш конфронтаційно ставиться до ЄС. У жовтні 2023 р. це протистояння досягло апогею навколо пакету допомоги Україні на суму 50 млрд. євро, який підтримали 25 з 27 країн-членів, а заблокували його лише Словаччина та Угорщина.

Після пандемії COVID-19, Угорщина майже не отримала грошей від Фонду відновлення та стійкості (RRF). Щоб виплати за програмою RRF отримали зелене світло в Угорщині, як і кожна інша держава-член, Угорщина повинна виконати інфраструктурні та інші інвестиції в розвиток, окреслені угорським урядом та визначені в цілях, прийнятих ЄС. Угорський уряд, намагаючись вирішити давні суперечки щодо верховенства права, розробив 27 інвестиційних цілей та реформ. Реформи усувають перешкоди на шляху до тривалого та сталого зростання шляхом зміцнення верховенства права (включаючи заходи щодо боротьби з корупцією та покращення конкуренції у сфері державних закупівель), незалежності судової влади, енергетики, освіти та державних фінансів. Інвестиції спрямовані на зелений та цифровий перехід (зокрема, енергетику та сталий транспорт), а також на вирішення проблем, пов'язаних зі здоров'ям та навичками. Усі заходи мали б бути впроваджені у стислі терміни, оскільки Регламент про створення Механізму відновлення та стійкості вимагає, щоб усі етапи та цілі в рамках національних планів були виконані до серпня 2026 р.

Однак, з моменту ухвалення Радою зміненого Плану відновлення та стійкості Угорщини (RRP) у грудні 2022 р. на основі позитивної оцінки Європейської Комісії, просунутися вперед не вдалося.

У 2022 р. ЄС розпочав процедуру «обумовленості» проти Угорщини, прагнучи заблокувати платежі через ймовірні порушення правил державних закупівель. Він заявив про брак контролю та прозорості. Було встановлено, що Угорщина не дотримується стандартів ЄС і фундаментальних цінностей, і їй було наказано провести достатні реформи. Після цього Угорщина погодилася провести реформи,

що дозволило розблокувати деякі кошти, але сума в розмірі 19 млрд. євро (20 млрд. доларів) залишилася замороженою.

ЄС пригрозив припинити життєво важливе фінансування Угорщини, розширивши вже заморожені 10 млрд. євро з фонду згуртування через проблеми з верховенством права до додаткових 6 млрд. євро, виділених на 2024 рік (Davenport, 2024). Варто відзначити, що у 2023 р. Угорщина отримала 6,5 млрд. євро коштів ЄС, з чистим прибутком у розмірі 4,5 млрд. євро після її внеску до бюджету ЄС, що ставить її серед найбільших одержувачів коштів поряд з Польщею та Румунією.

Угорщина має отримати 22 млрд. євро з фондів згуртування на період 2021-2027 років, щоб допомогти реалізувати спільні пріоритети ЄС, які збалансують територіальний розвиток та забезпечать справедливий кліматичний та цифровий перехід, одночасно підтримуючи інноваційну та інклюзивну соціальну ринкову економіку. Енергоефективність є найдорожчою статтею витрат у розподілі коштів – 6,7 млрд. євро, за нею йдуть інші пріоритети, такі як підтримка ринку праці (5,3 млрд. євро), транспортна інфраструктура (1,7 млрд. євро) та перехід на зелену енергетику (215 млн. євро) (Zajmi, 2025).

У 2022 р. Комісія заборонила понад 30 угорським установам, включаючи 21 університет, доступ до фондів програм Horizon Europe та Erasmus+ через побоювання, що нав'язані урядом зміни в їхніх структурах управління підривають академічну свободу та прозорість.

31 серпня 2023 р. Угорщина подала свій змінений план відновлення та стійкості, який включає новий розділ REPowerEU. У зміненому плані значний акцент робиться на зеленому переході, виділяючи 67,1% доступних коштів на заходи, що підтримують кліматичні цілі, порівняно з 48,1% у початковому плані.

У звіті, опублікованому в липні 2024 р., Європейська комісія дійшла висновку, що Угорщина не відповідає демократичним стандартам ЄС. Найбільш помітними недоліками були названі корупція, політичне фінансування, конфлікт інтересів та незалежність ЗМІ. Як наслідок, у вересні 2024 р. уряд Угорщини запропонував законопроект, спрямований на подолання глухого кута, але Комісія постановила, що він не вирішує проблеми належним чином. Тож фінансування залишається заблокованим.

У 2025 р. партія Орбана запропонувала закон «Про прозорість суспільного життя», який дозволить вносити до чорного списку організації, що отримують іноземне фінансування, якщо їх вважатимуть «загрозою» суверенітету. Він нагадує російський закон про «іноземних агентів». Цей закон дозволить Управлінню із захисту суверенітету (урядовий орган, створений у грудні 2023 р., який має повноваження розслідувати діяльність будь-яких груп або окремих одержувачів іноземного фінансування) вносити до чорного переліку організації, які отримують іноземне фінансування, зокрема з грантів ЄС, якщо воно вважатиме їх «загрозою» національному суверенітету (In Hungary, Orban's..., 2025).

У березні 2025 р. Угорщину відвідав Комісар з питань демократії та верховенства права ЄС Майкл Макграт, який заявив, що занепокоєний станом демократії в країні. Також Макграт зауважив, що Комісія розглядає можливість змінити свої довгострокові бюджетні правила. Будапешт вже втрачає близько 18 млрд. євро з фондів ЄС, які Комісія утримує через порушення європейського законодавства. Але країна може втратити набагато більше (Hungary may lose..., 2025).

М. Макграт пропонує ще більше посилити зв'язок між повагою до закону та майбутніми виплатами, оскільки Комісія готується представити свою пропозицію щодо багаторічного фінансового плану (БФП) у липні 2025 р. Наступний багаторічний фінансовий план не набуде чинності до 2028 р., але будь-яка пропозиція щодо посилення умов буде політичним сигналом напередодні виборів в Угорщині, які мають відбутися у 2026 р. (Vinocur, 2025).

Метою скорочення фінансування ЄС є зміна системи в Угорщині. Крім того, ЄС фінансує угорські неурядові організації, які критикують уряд, що, на думку

угорського уряду, є непрямою підтримкою опозиційних партій. Провідна опозиційна партія, Демократична коаліція, виступає за подальший розвиток ЄС як «Сполучені Штати Європи». Ця ідея знайшла підтримку у Брюсселі, де Комісія та Парламент регулярно запрошують угорських активістів і членів опозиції висловлювати свої звинувачення проти уряду Фідес.

Населення Угорщини підтримує членство в ЄС, понад 60% все ще виступають за те, щоб залишитися в ньому. Однак підтримка знижується, головним чином через вплив західних санкцій проти Росії та відсутність виплат ЄС. Якщо подальше скасування фондів ЄС виявиться неприйнятним, Угорщина може бути позбавлена права голосу. Багато хто в Угорщині побоюється, що це підштовхне країну до ситуації, коли уряд не матиме іншого вибору, окрім як вийти з Союзу, що, ймовірно, призведе до його усунення.

Висновок. Економічний аспект інтеграції Угорщини до Європейського Союзу носить суперечливі результати для країни. З одного боку, Угорщина отримала значну фінансову підтримку, яка сприяла модернізації інфраструктури та стабілізації економіки у критичні періоди, зокрема під час фінансової кризи 2008 р. З іншого боку, ця підтримка не трансформувала економіку в напрямку більшої самостійності чи високої доданої вартості, залишаючи Угорщину на периферії європейського розвитку. Більшість фінансування пішла на інфраструктурні проекти державного сектору, не створивши довготривалих передумов для зростання приватного бізнесу чи зменшення регіональних диспропорцій. Ефективність використання європейських фондів була низькою, а вплив на соціальну мобільність – обмеженим.

Політичний курс уряду Віктора Орбана, зростаюча напруга у відносинах з ЄС та посилення авторитарних тенденцій в Угорщині ставлять під загрозу подальше фінансування з боку ЄС, яке є критично-важливим для стабільності країни. Проблеми з верховенством права, корупцією та недостатньою прозорістю в управлінні державними ресурсами в Угорщині призвели до затримок та блокування фінансової допомоги з боку ЄС.

В умовах обмеженої ефективності використання єврофондів і ризику втрати зовнішнього фінансування, майбутнє економічного розвитку Угорщини стає дедалі більш невизначеним. Угорщина опинилася у ситуації політичної та економічної ізоляції всередині ЄС, із суттєвою загрозою втрати голосу в Союзі чи навіть потенційного виходу. Це створює серйозні ризики як для самої Угорщини, так і для єдності Європейського Союзу загалом. Адже популізм Орбана, спрямований на руйнування спільної системи цінностей ЄС, відображає глибшу та далекосіяжнішу динаміку на Європейському континенті. І як не парадоксально, саме з цієї ситуації ЄС міг би вийти сильнішим та більш здатним до дій. Наразі ЄС бракує внутрішніх механізмів для тимчасового призупинення членства або виключення держави-члена, яка послідовно нехтує спільними принципами – Угорщина є найяскравішим прикладом. У відповідь ЄС та його держави-члени шукають шляхи вирішення цієї проблеми. Вони публікують спільні заяви без підпису Орбана, проводять консультації з питань безпеки та оборони за участю Великої Британії, але без Угорщини.

REFERENCES

- Bíró-Nagy, A. & Medve-Bálint, G.** (2024, December 27). Mixed economic results and growing political conflict – Hungary's 20 years of EU membership. *LSE*. Retrieved from <https://surli.cc/lhkfob>.
- Davenport, J.** (2024, February 1). Hungary's deteriorating relationship with the EU. *Frontier View*. Retrieved from <https://surli.li/kpksag>
- Financial assistance to Hungary (2025). *European Commission*. Retrieved from <https://surli.li/kvxpul>
- Hungary may lose large amounts of EU funds due to the country's government's violation of the rule of law (2025, May 16). *Ukrainian National News*. Retrieved from <https://surli.lu/araudz> // Угорщина може втратити великі кошти ЄС через

- порушення урядом країни верховенства права зразком (16 травня 2025 року). *Українські національні новини*. Retrieved from <https://surl.lu/araudz>
- In Hungary, Orban's ruling party wants to introduce Russian-style repression (2025, May 14). *Ukrainian National News*. Retrieved from <https://surl.li/dznzpl> // В Угорщині правляча партія Орбана хоче запровадити репресії за російським зразком (14 травня 2025 року). *Українські національні новини*. Retrieved from <https://surl.li/dznzpl>
- Loi, G. & Sabol, M.** (2025, April). Financial assistance to EU Member States. *Fact Sheets on the European Union European Parliament*. Retrieved from <https://surl.lu/xglfii>
- Regulation (EU) № 472/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the strengthening of economic and budgetary surveillance of Member States in the euro area experiencing or threatened with serious difficulties with respect to their financial stability (2013). *European Union*. Retrieved from <https://surl.li/wpsipq>
- Regulation (EU) № 473/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on common provisions for monitoring and assessing draft budgetary plans and ensuring the correction of excessive deficit of the Member States in the euro area (2013). *European Union*. Retrieved from <https://surl.lu/elydac>
- Vinocur, N.** (2025, May 14). Hungary stands to lose more EU funds under possible budget rule changes. *Politico*. Retrieved from <https://surli.cc/hdtvdw>
- Zajmi, X.** (2025, January 23). Hungary's cohesion crisis, EU funds in limbo with rule-of-law standstill. *Euractiv*. Retrieved from <https://surl.li/sqcsoz>